

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik valja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Kazensine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoopna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 280.

V Ljubljani, v petek 5. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Pogled v prihodnost.

Ko se je rodil Filipu, macedonskemu kralju, sin, pozneje tako imenitni zmagovalc Aleksander Veliki, ter mu že zdrav in čvrst rastel, piše oče po najslavnejšega tedanjega modrijana Aristotela, med drugim tako-le: „Vedi, sin se mi je rodil; ne hvalim pa božanstva tolikanj zato, da mi ga je podarilo, kolikor bolj za to, ker ga mi je dalo za tvoj čas; upam namreč, da ga bodeš ti tako vzgojil, da bode vredno meně v vladanji nasledoval.“

In ni se zmotil kralj Filip, ki zavoljo obilo vojsk in vladnih opravil ni utegnil sam vzgajati sina. Prihodnost sinova je spričala, kako izvrstno ga je Aristotel s pomočjo Filipovo vzgojil.

Kar se je tu pokazalo zastran vzgoje pred več kot 2000 leti, je enako imenitno in pomenljivo dandanes. Kakor sedaj vzgajajo učečo se mladino doma, v šoli in cerkvi, taka bode v prihodnosti.

Navadno so otroci prave podobe starišev, učiteljev in družih vzgojiteljev. Kar oče, mati ali učitelji menijo, govorijo, trdijo, to se vtisne neizbrisljivo v otročji spomin. Kar spoštujejo ali sovražijo stariši, to spoštujejo ali sovražijo otroci, še predno se popolnoma pameti zavedajo. Vzglede, katere imajo krog sebe v obližju, jih sčasoma popolnoma vtrde, in kar se tako z mladega privadijo, ostane jim neizpremenjeno v prihodnjem, naj je že v zasebnem ali javnem življenju. Tako se ustvarja v sedanjosti prihodnost. Kakor se sedaj vede mladina, kolikor je sedaj najti pri njej versko-nravnega duha, taka se nam bo pokazala v prihodnosti.

Ako je torej temu tako, nimamo upati preveč vesele prihodnosti: sedanja mladina se izobrazuje v brezverski šoli; vidi, sliši ter se uči predmetov, o katerih naj bi iz nravnih ozirov še dolgo, dolgo nič ne znala — predmetov v obliki njej popolnoma nepristojni.

Sedanji čas teži, kakor znano, silno po materialnem napredku. Kako naj se zboljšajo orodja in stroji, kako prestvarijo delavnice, kako vredi obrtni pouk, vravnajo ceste, mostovi, železnice in brzojavi, oživi promet in trgovina, spopolni vojaška sila in oprava, kako vživa veselje in sladnost, na to meri, le po tem hrepeni sedanji svet. Pri vsem tem modernem napredku, s katerim raste neznosne davčne doklade za občinsko in državno upravo, se pa delavski množici vedno hujše godi, vedno bolj propada in se pogrezava. Jasno priča obubožani kmečki in obrtni stan, zlasti vedno bolj naraščajoča nezadovoljnost med delavci, ki žene mnoge med socialne demokrate. Ves ta moderni napredek sam pa ne pospešuje človeške sreče, marveč jo nasproti zadržuje in ovira, in tako se nam prav nič vesela prihodnost ne obeta; pravecati boj vseh zoper vse nam preti, boj poln sovraštva in zavisti. Saj nam vodje socialnih demokratov, ki so bili pred nedavnim zbrani v Hallu, sami zatrjujejo, da je njihov namen, da uničijo monarhični državni red, razderó družbinski in gospodarski red ter razširijo brezboštvo, torej pravo brezverje. Seme za to pa je sejal med ljudstvom že dolgo cerkvi sovražni liberalizem bogatinov, in sedaj polagoma sad zori. S tem stanjem bo imela veliko opraviti bližnja prihodnost.

Pravi napredek mora ljudi v boljše prestvariti, da so nravni, trdni značaji, zvesti Bogu, vestni pa tudi v izpolnjevanji zemeljskih dolžnostij. Tega dandanes pogrešamo. Po svojih napačnih načelih in po svojem duhu vstvarjajo si ljudje oni časovni duh, ki sedaj prevladuje in bode prihodnje vladal. Javno mnenje, vse odtujeno od Boga, kakoršno židovski liberalni časniki dan na dan delajo, doneslo bo brezbožno in nevarno bodočnost.

Omenili smo že prej, da so tovarniški izdelki po zboljšanih strojih in boljši tehniki lepši in lič-

nejši. Ti napredki vendar ne zadosté. Potrebna je k temu primerna trgovina in dober promet, da se blago hitro v denar spravi, ter da se ni bati konkurence. Toda tu se strašno kaznuje moderni napredek zavoljo notranje nereelnosti in nenravnosti. Goljufno blago, slabo izdelano iz ničvredne tvarine postavijo na prodaj za prav slepo nizko ceno, zunanje videti je delo malo boljše. Tako znajo zlasti židovske čevljarske in mizarske tovarne, ki pa zato delavcem plačilo krivično zmanjšavajo in utrgavajo, da je blago kar se dá ceno. Velika trgovina pa zdaj s tacimi ničvrednimi izdelki preplavi ves trg ter uniči dobro ime obrtnijskih krajev.

Ker se nepošteno izdeluje in enako nepošteno spravlja med ljudstvo blago, zatre se marsikatera dobra in poštena obrt in pridnim, potrebnim delavcem odvzame taka sleparija za prihodnost lep dohodek. Pošteno blago in poštena kupčija bi za branila vse to; reelno blago pri malem dobičku bi se brez težave razpečavalo ter tako zagotovilo delavcu v bodoče blagostanje. Tako pa za grešno goljujivo kazni sledi.

Enako je z vzgojo razstoče mladine. I tu si morajo cerkev, šola in dom vzajemno pomagati in harmonično versko-nravno delovati.

Kakoršno je to sodelovanje sedaj, taka se nam pokaže prihodnja generacija. Kakoršna človekova načela, takošno življenje po njih. Kakoršno javno mnenje v kraji prevladuje, tako se tudi svet ravná. Če pa hočemo vestnih, zanesljivih, poštenih ljudi, treba je pravih versko-nravnih načel vedno in povsod. Kdor nima strahu božjega, ne bode obstal, ko vzplamté viharne strasti, padel bo. Le preveč vzgledov vidimo krog sebe. In ali je drugače mogoče? Srce otroče je za slabo bolj sprejemljivo, nego za dobro. In tako se otroku z mladega za vse prihodnje življenje izpodkoplje versko prepričanje.

Obrnimo se še na drugo stran! Katehet pripravlja otroke na vreden sprejem sv. zakramentov.

LISTEK.

Na sv. Miklavža večer.

Ostra burja brila je po ljubljanskih ulicah in pometala sneg s streh. Vzlic temu bilo je vse živo v „Zvezdi“. Koliba poleg kolibe stala je, kakor vsako leto, od gledališča skoro do nunske cerkve. Koliko raznih in pestrih rečij za male otroke bilo je tu nakupičenih!

Z zvonika nunske cerkve odbila je ura osem. Prihajali so poslednji kupci, da se oskrbé za večer, ko pozvoni pred durimi Miklavž in prinese pridnim otrokom mnogo lepih darov. A prihajale so tudi matere, kupovale in odnašale darove, saj materino srce ostane vedno jednako, naj že utriplje pod baržunastim plaščem ali pa pod konopneno obleko. Dete ima jednako radost s priprosto igračico, kakor z dragoceno.

Tudi dve dami, očivistno imoviti, bližate se kolibi, v kateri so razpoložene razne slaščice. Starša dama kupi nekatere stvari.

„Nu, pojdite z menoj!“ — izpodbuja mlajšo damo.

„Zdi se mi to nekako čudno. Skoro si ne upam; ne gledam rada uboštva v obliče,“ — izgovarja se mlajša.

„Ne obotavljajte se! Bolj nego dar vpliva sočutje. Siromak vé, da na širnem svetu ni sam, in so še ljudje, ki imajo z njim usmiljenje.“

Mrzla burja zopet završči preko kolib in drvi sneg gori do streh. Kako prijetno je zdaj biti v krogu svoje rodbine, pri gorki peči!

... Hu! Kako kruto mora pa biti ondi, kjer uhaja skozi špranje mraz, kjer namesto tlečega ognja v peči tuli mrzli sever! Mrzli sever zopet potegne in žene snežinke na okno nizke skromne izbe v tretjem nadstropji. Peč v tej izbi je nocoj mrzla; od minole zime se še ni ogrela. Sredi izbe na borni odeji sedi dete, dveletna deklica, bleda in slaba. Poleg deklice sedi mlada žena, milo pogledujoča s solznimi očmi nedolžno dete. Oblečena je priprosto in površno, kajti boljše obleko je pred nekoliko dnevi prodala — za kruh.

„Mama, lačen sem!“ — oglasi se v kotu petletni deček, po vsem životu tresoč se mraza.

Žena vzdihne, vstane, čez oči potegne dolgi robec, da bi deček ne videl njenih solz; s tresoč roko seže po koščku kruha na peč, — bil je poslednji, — ter ga podá dečku, ki s slastjo obira košček.

V rokah drži še polovico, a brzo se približa materi, rekoč: „Mama, na, jej še ti! Še bi jedel rad, toda ata bodo prišli kmalu ter prinesli kruha.“

Saj so rekli, če bom lepo molil, dobil bom kruha od Miklavža in angelja.“

Kar vstopi mož, in dasi je zunaj etresel sneg, je brada njegova še vsa snežena. Ozré se v somraku na otroka in mater.

„Od jutra se trudim zamač, — da bi dobil kje dela. Kaj početi?“

„Ata,“ — oglasi se deček in se stisne k očetu, — „kako sem vesel, da ste domá. Mama so jokali. Kaj ne, da bomo dobili kruha?“

Oče potegne z desnico preko čela in pristopi k postelji; obupno zré v bleda ličica malega otročka. Nato prime ženo za roko in dé obupno: „Beračiti nisem hotel; da bi pa prosil miloščine, — rajši poginem, toda . . .“

Žena se ga oklene, rekoč: „Ne obupaj! Bog nas ne zapusti,“ — toda revo moči zapusté, da se opoteče na slamnico. Deček priskoči, poklekne tik nje in joče.

„O Bože moj,“ — vsklika mož, — „žena umira gladú!“

Še čul ni, da nekdo trka na duri; stoprav ko se odpró in v izbo vstopi priletna gospa, a za njo mlada dama, obrne se mož v to stran.

„Če Bog dá, ni še tako hudo,“ — izpregovori starša dama. — „Vzemite to-le in hitro pojdite po steklenico vina, kurivo in petrolej.“

Ako pa stariši sami nimajo pravega spoštovanja do sv. zakramentov, so zanikrni v spolnovanji cerkvenih zapovedij, kaj čuda potem, da je tako vedenje starišev enako hudi slani, ki posmodi vse versko prepričanje v vernih, pobožnih otroških sreih. Duhovnik vnema šolsko mladino k goreči molitvi, spodbuja jo, da je vselej poštenega lepega vedenja, svari jo pred kletvino, prepoveduje tatvino, laž, sovraštvo, maščevanje, doma pa otroci vse te zmoti na svojih stariših opazijo, kakor bi bilo vse to malenkostna, vsakdanja neznamna reč. Kaj bode pač bolj vplivalo na mlada otročja srca, kaj odločilo bodoče ravnanje, ali oni nauki ali ti vzgledi? Življenje med svetom nas samo dovolj podučiti o tem vprašanju.

Ako zastopniki cerkve, družine in šole ne bodo vzajemno versko-nravno delovali, ter bodo eni z besedo in dejanjem razdirali, kar drugi trudoma zidajo, vzraste nam nekrščanski, za bodočnost silno nevaren rod. Seme socialnih demokratov, ki po vseh krajih in deželah pričinja kaliti, pouči nas o tem. Resničen ostane rek: **K a k o r š n a v z g o j a , t a k a b o d o č n o s t .** —k.

Iz hrvatskega sabora.

(Izvirni dopis.)

Hrvatski sabor pretečeni teden ni imel javnih sej, nego so se razpravljala važna vprašanja v odsekih njegovih. Pred vsem nam je omeniti razprav, ki so se vršile v odboru za medicinsko fakulteto. Poznato je dobro tudi bralcem „Slovenca“, kako želé Hrvati, da se njihovo vseučilišče popolni z medicinsko fakulteto. Sam narod je začel zbirati prinese za to svrhu, pa je s tem rekel, da bi tudi vlado prisil bil, da stori nekaj v tem pogledu. Bil je torej tudi v saboru izbran odsek, kateri bi imel skrbeti za to zadevo. Te dni je ta odsek razpravljaj vprašanje o utemeljenju medicinske fakultete. Bilo je že poprej znano, da vlada nima prave volje to zadevo resnobno v roke vzeti, nego nekaj obljubiti v tem pogledu, samo da se ne reče, da ona na to ne misli.

Zatorej je poročevalec tega odseka dr. Egersdorfer predložil, da naj se za vtemeljenje medicinske fakultete vsako leto uvrsti v proračunu neka svota. Ta predlog vladine stranke je pa tako relativen, da bi se moglo z odpretjem dotične fakultete čakati še lahko 50 let, kajti niti visokost svote v to svrhu ni omenjena, in to bi bilo vendar najvažnejše v tem predlogu, kar bi se moralo povedati. Ali ravno ta nezmiselnost je najboljši dokaz, da vlada v tem pogledu ne misli resnobno. Zatorej se je pa za to vprašanje zavzel dr. Amruš ter predložil celo osnovo zakona, po katerem bi se imela medicinska fakulteta odpreti početkom šolskega leta 1895/6. Govornik je dokazal, da s početka troški ne bi presegali na leto 50.000 gl. Ta svota zahteva glavnico enega milijona. V petih letih bo narod nabral gotovo 200.000 gl., preostane tedaj še 800.000 gl., potem bi moral biti prinos dežele skozi pet let 160.000 gl. To je seveda prevelika svota za letni proračun, ali bi se dala na drugi način dobiti, ko bi vlada imela le pravo voljo za to zadevo.

Kako lepa prilika za to bodo razprave republikanske deputacije o zemljiščni odvezi, pri kateri mora dežela dobiti najmanj vseh pet milijonov, če se bodo za to pozvani morje pošle zavzeli in ne popustili, kakor so pred dvema letoma, ko so znižali procentni postotek naših dohodkov od 45% na 44%. In prav pravi „Obzor“, da bi s tem enim postotkom dobili na leto več dohodkov v znesku 138.581 gl., kar bi bilo v petih letih 700.000 gl. In glej glavnico za medicinsko fakulteto! „Ali kdo bi se pravdal z Madjari, to ni vredno, četudi bi mogli dobiti naše“, rekel je Miškatič, ko ga je nekdo vprašal, zakaj so popustili v tej zadevi. Po nazoru teh vladnih ljudi tedaj ni vredno braniti svoje. Če so že zares tako daleč zavozili, potem se bojimo tudi za zemljiščno zaklado, od katere bi mogli najlaglje dobiti podporo za medicinsko fakulteto. Morda slutiti tudi že vlada kaj takega, pa ne misli na popolnitev našega vseučilišča.

Dr. Amruš se je pozval tudi na krajino, ki ima tako velike zaklade v prosvetne svrhe, ter na ono izjavo vlade, da se bodo dohodki v tem desetletju pri našem proračunu povečali za jeden milijon. Od teh svot bi se dalo gotovo tudi kaj dobiti v dotično svrhu. Ali vse njegovo dokazovanje je bilo brezvspešno in predlog vladin je bil sprejet, kar bo gotovo tudi sabor storil, in tako bodemo na medicinsko fakulteto bržkone še dolgo čakali. To je gotovo žalostno v vsakem pogledu, če se zanemarijo tako važna vprašanja, katera bi se morala čim prej izvesti.

Celovkupni avtonomni proračun za l. 1891. znaša za Hrvatsko in Slavonijo 6.648.806 gl., ki se bode pokrtil z lastnimi dohodki treh avtonomnih odsekov v iznosu 394.459 gl. ter s 44% tangento vseh dohodkov obeh kraljevin v iznosu 6.254.352 gl.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. decembra.

Notranje dežele.

V **dolenje avstrijskem deželnem zboru** sklenili so med predlogi o Velikem Dunaju, da ima župan pravico izključiti kakega preglasnega mestnega odbornika za jedno ali več sej. Pri tej priliki je židovskim liberalcem očital dr. Lueger njih „liberalnost“, ker bi najraje torbo navezali na usta vsem udom manjšine. Poslanec Gregorič je omenjal, da bo treba v prihodnje županu poljubovati roko, ako bo kdo hotel najti milost v mestni zbornici. Cearsarski namestnik, ki je vzlasti zagrižen nasprotnik antisemitstva, vstal je in zahteval, da se k redu pokličejo taki govorniki; a ker so se ponavljali taki prizori, zapustil je razjarjen zbornico. Dr. Lueger pa mu je dobro posvetil, ker je omenil, da namestnik je uradnik, in da kot tak nima nobene pravice odločevati, kdaj kak poslanec žali zbornico.

Poljski liberalni poslanci so nameravali snovati ljudske shode, kjer bi se dogovorili, kaj je Poljakom storiti sedaj, ko se kaže, da bo odklonjena češko-nemška sprava. Ker pa so izprevideli, da bi vlada najbrže prepovedala take shode, zato bodo med božičnimi državnozbornskimi počitnicami sklicevali volilne shode z istim namenom. Ti shodi bodo velike važnosti, zakaj Poljaki nekako odločujejo av-

strijsko notranjo politiko; žal, da se nekateri poljski listi že ogrevajo za zvezo z nemškimi liberalci.

V **ogrski zbornici** je izročil ministerski predsednik vladno predlogo, ki dovoljuje bosensko-ercegovskemu vojaštvu vstop v dežele ogrske krone. — Justični minister je naznanil, da vsaj dve leti ni še misliti, da bi vlada uvedla civilni zakon, ker ljudstvo za to ni še dovolj pripravljeno, to je: ni še dovolj framaosnsko.

Vnanje države.

Rim. „Pol. Corr.“ se poroča: Sklep nemške vlade, prevzeti neposredno in izključno pokroviteljstvo čez nemški katoliški misijon na Kitajskem, se je potrdil, kar se je že dlje časa o tem govorilo v vatikanskih krogih. Ko je francoska vlada 1886. l. odklonila papežev predlog z ozirom na osnovo apostolske nunciature v Pekingu, češ, da bi tako postopanje omejevalo francosko pokroviteljstvo čez katolike v vzhodni Aziji, opomnila je sv. stolica, da ni več tako daleč čas, ko bodo vse države, tudi nekatoliške, hotele imeti pokroviteljstvo nad svojimi podložniki na Kitajskem tudi v verskem oziru. Nemčija je prva storila v ta namen korak in vse evropske države jo bodo izvestno posnemale v tem oziru.

Rusija. V kratkem se bode vršila na Črnem morju poskusna mobilizacija ruskega brodogoja. Pod-admiral Tyrto je v ta namen že odšel na Črno morje. — V Peterburgu bité graditi tovarno za brezdimni smodnik, da se bo že januarja meseca 1891. l. izdelavalo imenovano strelivo.

Nemčija. Pri prvem branji predloga o helgolandskem otoku je izrazil v nemškem državnem zboru minister Bötticher zahvalo angleški vladi in zadnjemu guvernerju za njiju prijaznost, ter poudarjal soglasno zadovoljnost nemške države, da so pridobili Helgoland. Imenovani otok se bode združil s Prusijo 1. aprila 1891. leta. Ni se pa še rešilo vprašanje, ali se bode zgradilo tam vojno pristanišče, ali ne. Windthorst je zahvalil vlado, da je pridobila helgolandski otok. Tudi Evgen Richter je odobral to pridobitev.

Italija. Finančni minister Giolitti bo ravno pred božičnimi počitnicami podal poročilo, v katerem bo zagotavljal, da ne bo zahteval nobenih novih davkov. Ob jednem se bode naznanila presnova davka na alkohol, odprava carine na ono surovino, iz katere se napravljajo žgane pijače in posebne naredbe proti tihotapstvu na zgorenjeitalijanski meji in ob morskem obrežju. O socialno-politiškem postavnem načrtu se še ničesar ne čuje. — Vojni minister bo podal načrt, vsled katerega bo vezala vojaška dolžnost italijanskega vojaka do 45. leta.

Švica. Stanovski svet je soglasno odobril naredbo, vsled katere se bodo osnovali poklicni konzulati v Buenos-Ayresu, Londonu in Yokohami, in je v ta namen dovolil potrebno povečanje kredita za konzulate za 100.000 frankov.

Belgija. Pri zadnjih volitvah v občinski svet v Bruselji so radikali sklenili volilno zvezo s socialisti; četudi so ti opomnili, da jim še ne zadostuje program radikalev. Navskrižnost med obema strankama se je že pokazala. V občinskem svetu bruseljskem bi bil moral biti socialist Vandendorpe kot novi ud te dni zaprisežen. Toda ta ni hotel priseči, rekoč, da mora kot „republikanec“ le županu obljubiti zvestobo. Župan Buls je pa opomnil, da ne more tega pridržka trpeti.

Nizozemsko. Dne 3. decembra je sprejela kraljica-regentinja nadvojvodo Friderika kot zastopnika avstrijskega cesarja, velikega kneza Aleksija,

Mlajša dama pozabi svojo zadrego, skloni se k ubogi ženi; starejša pa vzame otročiča v svoj naročaj.

Omedlela žena se še prej zavé, nego je prišel mož nazaj. Kmalu je plapolal ogenj v peči, na mizi pa gorela svetiljka. Vsem se jamejo zopet vračati skoro izgubljene moči.

Obe gospé razložite na mizo oblačilica za otroka, razna jedila, ter pošljete po zdravnika. Nato položite na mizo več bankovcev. „To je vaše; pošilja vam to sv. Miklavž,“ — dé starejša gospa, mlajša je pa zapisala na listek svoje ime ter ga vročila možu, naj jo obišče, da mu oskrbi dela. Nato odidete.

Mož stoji tu, kakor prikovan, in se ne gane. Vse se mu je zdelo kot sanje. Stoprav sinček ga vzdrami, ko ga prime za roko in dé: „Kaj ne, ata, to so angelji?“

„Da, angelja, katera nam je poslal sam Bog,“ — vzdihne hvaležno mož. A. S.

„Matične“ knjige.

(Konec.)

Tretja letošnja knjiga so „Valentina Vodnika izbrani spisi“ vredil Fr. Wiesthaler, str. XXXVII in 319. Ta knjiga bo napravila večini „Matičnih“ članov mnogo veselja. Jako srečna misel

je bila, izbrati vse one Vodnikove spise, ki imajo vrednost še dandanes ter jih dati mej svet v taki in ne popravljeni obliki, kakor jih je spisal Vodnik. Srečna misel je bila, kajti Vodnikovi spisi so bili raztreseni po različnih knjigah, katerih je sedaj težko in marsikomu celo do dobra nemogoče dobiti v roke. Vodnika-pesnika vé slovenski narod že dalj časa ceniti, vzlasti odkar mu je izdala „Matica“ njegove pesmi, a celo malo Vodnikovih rojakov se je moglo vsled lastnega berila seznaniti z Vodnikom prozaiikom. Marsikdo bo iznenaden hitel od lista do lista ter obžaloval, da mu ni bilo že prej prilike seznaniti se z jedrovitim in lepim, ter čisto národnim jezikom Vodnikovim. „Izbrani spisi“ bodo Vodnika v čislú národa slovenskega povzdignili še visoko nad sedanje čislanje in skoraj bi človek dejal, da se je godila Vodnikovemu spominu, kljub vsej slavi, ki se mu je skazovala, krivica, da se je tako malo skrbelo za spoznavanje njegovega delovanja tudi v prozaični obliki. Vodnika tako ceniti, kakor zasluži, je mogoče še-le na podlagi tudi njegovih prozaičnih spisov. Kajti le-ti nas vodijo s svojimi priličnimi opazkami v Vodnikovo duševno delavnico, kjer moremo za svoj mili materini jezik gorečega moža opazovati pri mučnem delu, ko se trudi in tvega, „kranjski jezik čeden narediti“, ko je ves vtopljen v skrb, „kako bi naš jezik narbol po drugih že osnaženih evropskih jezikih perrezal“.

To pa ni bila lahka stvar. Od svojih prednikov se ni mogel dosti priučiti; svojim mojstrom je kmalu vzrastel čez glavo ter jih grajal, da so pisali, „kakor polanski predmestnani govoré“. Bilo mu je do čistega národnega jezika, „zato je prelazil hribe in doline, pazno poslušal prostega národa govoric, natanjéno zaznamljal njegov glas, uvedal po kmet-skih kočah in rokodelskih delavnicah, kako velé temu ali onemu orodju, rastlini, rudi, živalici itd.“ Te svoje zbirke je popolnoval s staroslovenskim jezikom, češ, „da ima veliko podobnost z našim krainskim“.

Z vso odločnostjo je pobijal očitania, ki jih še danes dostikrat čuješ, „de krainskemu jeziku besedi manjka, de je vbog, zato ker nekateri ljudje dosti nemških besedi namesti krainskeh govoré“. Odgovarjal je, „da je jezik sam na sebi bogat, le ljudje so ravni na besedah, zato, ker premalo spomina imajo na to, kar ih je mati učila“ in o priliki toži, da je le škoda, „da je malo perjakov, katere bi veselilo se kej z slovensko učenostjo pečat“.

Nekako užali se človeku videč, da so rojaki metali temu za razvoj njegovega materinega jezika tako vnetemu možu radi polena pod noge, ter mu grenili že sicer dosti grenko delo. Ko je jel izdajati „Veliko Pratico“ in „Lublanske Novice“ ga skoraj ni imel pomočnika. Godrnjači, ki se jih pri nobenem dobrem početju ne manjka, so mu napravljali

pruskega princa Alberta in grofa Turinskega, kateri je izročil kraljici-regentini pismo italijanskega kralja Humberta.

Anglija. „Presse“ se poroča dné 3. dec. mej drugim to-le: Dočim Parnell ne more računati v svojem ožjem krogu njegove stranke na večino, katera bi bila njemu ugodna, raste število njegovih privržencev med irskim prebivalstvom. Njegovo volilno okrožje Cork je le za Parnella. Na tamošnjih vsakdanjih shodih se čujejo kliči: „Le enega Parnella imamo!“ „Proč s podganami, ki zapuščajo ladijo!“ „Proč z O'Brienom in Dillonom!“ „Gladstone je prekanjena stara lesica!“ Dublinska narodna zveza je sprejela od nekega duhovnika podpisano resolucijo, v kateri je izraženo zaupanje do Parnella. Skoro vsa irska mesta so za Parnella. V kratkem bo Gladstone sklical shod stranke, da bo pretrsoval vprašanje njegovega načelnštva.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Petra pri Vašinjah na Koroškem, meseca decembra. Že dolgo smo pričakovali spretnega peresa, katero bi bilo opisalo kanonično umeščenje velečast. g. župnika Antona Velesčiga. Dne 9. novembra t. l. vršila se je v navzočnosti velečast. gosp. dekana Jos. Šluceta iz Velikoveca slovesna inštalacija novoimenovanega g. župnika v prekrasni še le na dan inštalacije posvečeni cerkvi.

Že na predvečer slovesne inštalacije naznanjalo je topičev veselo streljanje, da se bode nekaj posebnega v župniji vršilo. Voz za vozom pridrdra s častitimi prijatelji, kateri so prišli počastit novega g. župnika. Iz daljnega Celovca prišli so odlični gospodje, kateri so hoteli biti priče veselega dogodjaja. Verni slovenski župljani tekmovali so, kako bi povzdignili nenavadno slovesnost. In v resnici napravili so prelepe slavoloke, izmed katerih navajam napis na najlepšem slavoloku, glaseč se: „Bog ohrani in živi mnoga leta našega milega pastirja.“ Pri tem pred cerkvenimi vratmi stoječem okusno izvršenem slavoloku izročila je nežna šolarica bodočemu učitelju verskih resnic prekrasen šopek z dostojnim slavnosti primernim pozdravom, kateremu je sledil poklon narodnega gosp. učitelja in gđ. učiteljice. Po tem so se vršili kratki nagovori cerkvenih ključarjev, kateri so izrazili v imenu cele župnije presrečna voščila svojemu g. župniku. Pri vrodu v cerkev so veličastne nove orglje pozdravile novega g. župnika z vernim ljudstvom, katerega je toliko prihitelo od vseh sosednih farâ, da ga obširna cerkev ni mogla nad polovico sprejeti. Po tem je bila ganljiva pridiga, propovedovana od čast. g. dr. Vekoslava Cigoja iz Celovca, katera je privabila obilnih solz poslušalcem.

Po dovršeni božji službi bil je v dvorcu slavnostni obed, pri katerem so se vrstili navdušeni gogori, katerih obseg je bil ta: da bi novi g. župnik bil vernemu ljudstvu ljubljien pastir, slovenskega zatiranega naroda neustrašen branitelj, voditelj in pospešitelj.

V to svrhu novemu gospodu župniku, vzglednemu prijatelju: „Na mnogaja leta!“

Iz Dubice bosenske, dné 30. novembra. Cenjenemu „Slovencu“ sem letos že večkrat poročal kako

novico, tako mej drugim o letošnji letini. Pšenica, kakor sploh vse žito, je letos obrodila, kakor že davno ne. Zdaj se prodaje na trgu po 1.50—1.60 gld. naš mernik (ali 20 oka bosenske vage). Koruza je le srednje-dobro obrodila, da, v nekaterih krajih celó slabo, in sicer zaradi suše, ki je tu pa tam jako pritiskala; cena jej je že zdaj po 1.20 gld. mernik. Ker je pa koruza glavni pridelek, ker morajo kmetje dajati tretjino pridelkov gospodarjem zemljišč (spahijem), in je pridelek previsoko cenjen, mora največ kmetov dati polovico pridelka in bo mnogo ljudij stradalo kruha. Da je desetina tako velika, krivi so največ Turki, lastniki zemljišč, ker nagovarjajo in silijo vlado in desetarje (cenitelje pridelkov), da letino na tretjino ali polovico več cenijo, kakor je vzrastlo.

Ker je letos še cena prešičev nizka in se slabo prodajajo, ter so prešiči tukaj glavni vir dohodkov, zato je velika stiska za denar med ljudmi; pridelki manjši, desetina in tretjina pa večja, kako naj si opomore ubogi kmet! In tudi drv nočejo zastoj dajati, kakor je bilo do sedaj; res vse je treba plačati. Sliši se, da bodo morali posestniki v prihodnje sami plačevati desetino namesto kmetov, a kmetje dajali bodo polovico pridelkov. Kmetje pravijo, da bo potem zanje bolje, ker jim bo ostal denar; zdaj pa dajejo denar in blago, a od sena dajejo že zdaj polovico pridelka.

Znano je, da v Bosni dober tobak raste. Tobak, ali kakor ga tukaj navadno imenujejo, duhan, sejejo na dva načina: za zasebni namen in cesarske tovarne. Za zasebne namene se odmeri 70 štirijaških metrov in se plača taksa 9 goldinarjev. Ta tobak se pa ne sme nikomur prodajati. Takih dovoljenj se le malo daje, ker vladi več dobička donša, da sejejo kmetje duhan za cesarsko režijo. Sicer pa tudi tega ne dovoljuje rada, če jih ni več v jednom kraju, ker imajo financarji preveč posla z nadzovanjem duhanove setve. Zemlje daje, kolikor se je more obdelati, toda ne manj, nego za dvatisoč sadik. Letos sta sadila na ta način tudi dva slovenska naseljenca. Ker je bila letošnje poletje velika suša, ni vzrastel duhan posebno visok, ali perje je imel dobro in moč njegova je velika. Spravljali in sušili so ga sploh lahko, ker je bilo vedno lepo in suho vreme. Vsadila sta okoli dvaindvajsetsto sadik in je dalo po 82 *kg* subega pridelka. Financarji jako ostro pazijo, kako se dela z njim. Po tri- ali štirikrat ga cenijo, seštejejo sadike, perje, in slednjič še stehtajo, da se ga ne more nič prikriti. Sredi tega meseca so ga dali v tovarno. Iz kostanjiškega Kotara so ga vozili v Predor. Tam je bilo od vseh strani tobaka kakor sena; od tu ga prevažajo v Banjoluko v glavne tovarne, kjer ga izdelujejo.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

† Franc Karun.

Danes zjutraj ob štirih je umrl velečastiti g. Fr. Karun, trnovski župnik in knez.-škofijski

Slovensko razumništvo bo vedelo g. Fr. Wiesthalerju za „Valentina Vodnika izbrane spise“ iskreno zahvalo. Pritrdilo mu bo sicer, da se Vodnik res „ni pospel še do čiste in pravilne slovenščine, da je pisava zeló nedosledna v pravopisnem, pomotna v slovniškem oziru, da jo posebno kazé mnoge nemézne“, a pravi národní dub, ki veje po Vodnikovih spisih, oni priprosti, skromni, skoraj bi dejal naivni slog, ki je bistveni znak prave národne govornice in katerega so se prizadevali zadeti vsi naši najboljši pisatelji, bode čitatelja v popolni meri odškodoval za omenjene pomanjkljivosti. Vzlasti sedaj, ko je poetični dih, ki prešinja Vodnikov jezik, iz našega književnega jezika z malimi izjemami izginil skoro do dobra, bilo bi želeti, da bi Vodnik tudi na prozo zadobil tisti upliv, kakoršnega je imel na poetične proizvode in da bi tudi za prozaične soise veljale besede, s katerimi sklepa g. Fr. Wiesthaler svoj prelepi uvodnik „Valentina Vodnika izbranim spisom“: „Res je sicer, da se Vodnikova pevska žila ne more meriti s Preširnovi, Stritarjevo in Gregorčičevo, niti njegova nevezana beseda z Erjavčevimi ali Levstikovimi. V obliki so ga prekosili nasledniki, toda duh, v katerem pojó in pišejo, je Vodnikov.“

J. Vrhovec.

Rudolfovo, 1. decembra 1890.

svetovalec v Ljubljani, za pljučnico, ki ga je napadla pred osmimi dnevi vsled prehlajenja. — Rojen je bil pokojni župnik dné 18. decembra 1818. l. v Ljubljani, posvečen dné 23. decembra l. 1841. bil je do 21. decembra 1843 l. adjunkt v semenišču; v duhovnem pastirstvu je deloval do 9. aprila 1844 v Cerknici, pozneje štiri leta v Dobu in na zadnje od 31. julija 1849 v Trnovem in sicer do l. 1853. kot kapelan, od l. 1854. pa kot župnik. Pokojnik je bil mož po volji božji, vzgleden duhovnik, zvest domoljub, plemenit značaj v najlepšem pomenu besede. Kdor ga je poznal, moral ga je spoštovati in ljubiti. Tesno je bil navezan na svojo faro, njegovo srce bilo je le za-njo, farani so mu bili ljubi nad vse. Več, kakor je pokojni storil za Trnovo, bi ne bil mogel storiti nihče. Delal je neutrudljiv skoro do svoje smrti, polnočna ura ga je še redno dobila pri delu. Sedaj je šel počivat in za trude svoje sad uživati. — Jutranji glas Ave Marijinega zvonjenja poklical ga je v večnost. Ona, kateri je blizo 35 let tako navdušeno slavo pel leto za letom pri Šmarnicah, poklicala je, upamo, ljubljenega očeta v nebesa! — Z užaljenim srcem napisali smo pokojniku ta skromni nekrolog, ker smo se pripravljali napisati mu spominsko knjižico za njegovo zlato mašo, katere se je iskreno veselil, jo težko pričakoval, a jo bo obhajal v nebesih. Počivaj v miru, blagi duhovnik po Srcu Gospodovem! V sreih Tvojih znancev in vzlasti Tvojih faranov Ti je zagotovljen hvaležen spomin. In ako bi Te kedaj pozabili, kamni veličastno zgrajene nove cerkve trnovske, katero si s svojim trudom postavil in tako lepo opravil Bogu v slavo in Ljubljani v kras, klicali Te bodo v spomin in pričali še poznim rodovom, da je tukaj delal in trpel duhovnik, ki je ljubil lepoto hiše Gospodove in se za-njo daroval celo svoje življenje!

(Presvetli cesar) je podaril za šolo v Hotederšici 200 gld.

(Tudi „Südmark“.) Nedavno smo poročali, da je „Kreditni zavod“ v Draždanah kupil zemljišča v Mančah na Vipavskem, kjer se nahaja živo srebro. Tako je šel lep del imovine v nemško malho. — Žal, da moramo poročati o jednako žalostnem slučaju, ki se je zvršil v Mojstrani pri Dovjem na Gorenjskem. Meseca aprila minolega leta je namreč neki Pij Ammann, inženér v Mödlingu pri Dunaji, kupil od dovške občine neki svet, da tam zgradi tovarno za cement. Dotični sklep občinskega zastopa pa ni bil soglasen, ker za prodajo je glasovalo le devet občinskih zastopnikov; dalje je 38 občanov pri deželnem odboru vložilo pritožbo proti prodaji, vsled tega deželni odbor z odlokom z dné 15. julija t. l. ni potrdil prodaje in razveljavil svoje prvotno dovoljenje z dné 18. avgusta leta 1889. Gosp. Ammann, ki je zazidal na tujem svetu že več tisočakov, sedaj toži one posestnike, ki nočejo prodati sveta. Obravnava se bode vršila dné 9. t. m. pred okrajnim sodiščem v Kranjski Gori. Ker so pri prodaji kumovali trije znani gospodje kranjske industrijske družbe, ker je županstvo na Dovjem zane-marilo svojo dolžnost, ker so posestniki, ki niso zadovoljni s prodajo, iskali pomoči pri dveh znanih „absolutno narodnih“ odvetnikih, toda brez vspeha, zato bomo prihodnje dni objavili v našem listu vsa pisma, ki se tičejo te prodaje, da svet spozna prvič slabe posledke nevednosti, dalje pa nebrižnost nekaterih krogov, katerim je narodnost vedno na jeziku, a za materialne koristi naroda malo ali nič ne storé, temveč „Südmarki“ odpirajo vrata.

(Posnemanja vredno!) Prejeli smo naslednje pisemce: „Triperesna slovenska deteljica v Tridentu daruje družbi sv. Cirila in Metoda za Miklavža petnajst goldinarjev.“ Hvala!

(Imenovanje.) C. kr. centralna komisija za umetnalne in zgodovinske spomenike je imenovala g. Konrada Črnologarja, učitelja v St. Vidu pri Zatičini, svojim dopisujočim članom.

(Deželnozborske volitve na Hrvatskem.) Kakor smo že poročali, vršila se je večeraj volitev dveh saborskih zastopnikov, in sicer v drugem volilnem okraju mesta Zagreba in v Oseku. Kakor je slutil naš hrvatski dopisnik, tako se je zgodilo. V Zagrebu je izvoljen vladni kimovec pl. Reizner s 360 glasovi proti župniku dr. Boroši, ki je dobil 239 glasov. Nasprotno pa je v Oseku zmagal opozicijski kandidat dr. Neumann z 262 glasovi proti vladnemu Rifferju, ki je dobil 200 glasov. V Zagrebu so za vlado odločili uradniki.

(Za železnico v Slatino) utegne obveljati progá, ki se začne pri južni železnici v Grobelnem in pelje

v jednomer sitnosti ter mu očitali ta in oni nedostatek njegovih „Novic“. Nahajali so se mej njimi celó taki nesramneži, ki so mu v nefrankovanih pismih zabavljali; ubogi mož je moral za njihove „neslanosti“ plačevati še poštnino.

In vendar Vodnik ni položil peresa iz rok. Užaljen je popustil sicer „Novice“, a posvetil svoje moči drugim delom, v prvi vrsti nemško-slovenskemu slovarju in drugim delom, ki jih vrednik Fr. Wiesthaler navaja v mojstersko pisanem uvodu, s katerim spremlja Vodnikove izbrane spise mej svet. Njihovo število je jako veliko, vsebina pa kaj različna. Dobra polovica knjige obsega vojskine in z vojsko zvezane viharne dogodke tistega časa, razne novice iz domačih in tujih krajev, iznajdbe in gospodarske vesti, književne in zgodovinske opazke itd. Mimo tega čitaš smešne in resne pripovedi. Z dovršenim okusom nam podaja gosp. Fr. Wiesthaler iz družih Vodnikovih del po nekoliko strani za poskušnjo: Iz „Pismenosti ali Gramatike za Prve šole“ sedem strani, iz „Početkov Gramatike ali Pismenosti francoske“ dve strani, iz „Keršanskega Navuka za Illirske Dežele“ sedem strani, iz „Polskega Navuka“ deset strani, iz „Abecede“ jedno stran, iz „Kubarskih bukev“ jednajst strani in iz „Babištva“ štiri strani. Tem spisom je k sklepu dodana še „Rokopisna ostalina“, ki obsega 40 strani.

skozi Šmarije, Slatino in Rogatec proti hrvatskemu Zagorju.

(Obsojen deželni blagajnik.) Bivši isterski deželni blagajnik Rigo, strasten Lahon in sovražnik isterskih Slovanov, ogoljufal je deželno blagajnico v Poreču za 80.000 gl. Sodnijska obravnava se je vršila proti njemu in proti njegovi ženi dne 24. in 25. novembra v Rovinju. Obsojen je bil Rigo na sedem let in žena na dve leti v ječo. — To je pač sramoten udarec za lahonsko gospodarstvo po Istri.

(Novo pošto) so odprli 1. dne t. m. na Blanci pri Sevnici. Zvezo ima s pošto v Sevnici in je tudi nabiralnica c. kr. poštne hranilnice.

(V zastopu mesta Maribora) so dne 27. novembra obravnavali o mestnem proračunu. Pokazalo se je, kakor čitamo v „Slov. Gosp.“, da bi bilo treba posojila za 100.000 gl. Mestni zbor pa je sklenil, da vzame le 39.500 gl. posojila.

(Ljudsko štetje.) Kakor poročajo listi, sklenile so Avstrija, Nemčija, Francija, Italija in Švica povodom prihodnjega ljudskega štetja pogodbo, da si bodo medsebojno doposlale vse podatke o tujih državljanih, da bo tako vsaka država poučena o svojih podložnikih, živčih v tujini.

(Slovanstvo ve svých zpěvech.) Tega velikega dela, katero izdaje Ludvik Kuba v Podebradech na Češkem, sta te dni izšla VIII. knjige 3. in 4. snopič, obsejajoča 34 pesem črnogorskih. Snopič stoji le 40 kr.

(Hrvatska književnost.) „Andersenove izabrane priče za mladež“. Ukrašene sa mnogo slika. Ciena 80 nove. — Tako se zove naslov novi knjigi, katero je izdala „Dionička tiskara“ v Zagrebu. — Andersenove pravljice so znane po celem svetu, zato je podjetna tiskarna dobro pogodila, da jih je izdala tudi v hrvatskem jeziku.

Raznoterosti.

— Dogodbica iz življenja Viljema, pokojnega holandskega kralja. Leta 1870 se je splošno govorilo, da bode ravnokar umrl kralj, ki je Pruse in Bismarcka posebno sovražil, stopil na stran Francozov in napovedal vojno. Holandska vlada in zbornica ste bili posebno proti temu kraljevemu namenu in ste mu že zapretili, da ga boste odstavile ter postavile na njegovo mesto regentstvo, na kar je kralj opustil svoje bojne misli. Nekateri pa pripovedujejo, da je stari državnik Thorbecke predrugačil kraljev namen. „Zürcher Zeitung“ pripoveduje dogodek, ki se je pripetil med dolgim, suhim Thorbeckom in majhnim, debelim kraljem, tako-le: „Bil je že skrajni čas, položaj pojasniti. Osodepolno jutro odloka je stopil Thorbecke s posebno resnim obrazom v kraljevo stanovanje, ki ga je z nezaupljivim pogledom sprejel z besedami: „Dobro jutro, gospod profesor; kaj je novega po svetu?“ — „Nič, Vaša vzvišenost; le v Hagi se mnogo neumnostij siši!“ — „Vendar o mojih ministrih in ne o meni?“ — „Vaša vzvišenost, tudi o Vas se govori mnogo neumnostij.“ — „Kaj neki, moj častiti gospod profesor?“ zategnil je kralj, in v njegovem očesu se je že nekaj zablistalo. — „Vaše veličanstvo, jaz bi povedal, če ne bi . . .“ — „Le govorite, naj bode, kar hoče; želim, da mi poveste!“ — „Hm, v mestu se govori, da ste ob pamet . . .“ Druge besede so običale govorniku v grlu; zakaj kralj je bil poskočil kakor besen. V jezi zgrabi črnilnik, da bi ga bil zalučal ministru v obraz. Toda posodica se je bila zamotala v namizni prt, in v tem hipu stopi minister Thorbecke tesno h kralju ter mu srčno in resno reče: „Če mi Vaše veličanstvo vrže lepi srebrni črnilnik v obraz, potem Hažani (prebivalci

mesta Hage) prav pravijo.“ — Zdaj povesti kralj roko, in minister mu razlaga, kako méni zbornica o kraljevem namenu. Minister je res pregovoril kralja, da je opustil svojo bojno misel.“

— Vlak poln — dolgov. Nepriličnosti plačevanja pri stari londonski banki Baring Brothers & Comp. so navstale vsled mejničnih zavez, katere znašajo 15 milijonov funtov šterlingov. Petnajst milijonov funtov šterlingov! ali 150 milijonov goldinarjev v zlatu = 300 milijonov mark ali 2252 $\frac{1}{2}$ dunajskih stotov, oziroma 12 vagonov kovanega zlata! — Argentinijska se je v malih letih zadolžila za 4480 milijonov mark, če tudi šteje ta državnica le 4.2 milijona duš.

— Nov papežev red. Kakor se poroča, osnoval se bo de nov papežev red z imenom „Serviteurs de Saint-Pierre“, kateri se bo de podeljeval onim katolikom, ki si bodo stekli zasluge za sveto stolico. To misel sta sprožila grenoblski škof, msgr. Fava in senator Lucien Brun, papež Leon XIII. je pa dal za ta red svoje dovoljenje. Znamenje tega reda bo zvezda s šestimi ostmi, ki bo imela v sredi simbol presvete Trojice in obsij, nad tem pa tiaro s papeževimi ključi od zlata. Vez pa bo de rumena z rudečim robom.

— Največja kuhinja na svetu je pač v pariškem „Bon Marche“, kjer ima hrano vse tam poslujoče osobe, to je, blizu 4000 ljudij. Najmanjši kotl drži 100 litrov, največji pa 500 litrov; 50 ponev za pečenje, v katerih vsako gre po 300 kosov mesa, ponve za 50 kg pečenke, ponve, v katerih se na jedenkrat 100 kg krompirja cvré; če se napravljajo močnata jedila, treba je na jedenkrat 7800 jajec. Stroj za kavo, v katerem se skuha vsak dan 1000 litrov kave, je podoben parnemu stroju.

Telegrami.

Dunaj, 5. decembra. Skoro vsi listi, celo opozicijski, povdarjajo ugoden vspeh avstrijskega proračuna za 1891. leto. „Fremdenblatt“ pravi: Z delom, trdom, žrtvami pridobljeno ravnotežje avstrijskega proračuna je zdaj trajno. Dunajevski se sme z zadovoljnostjo ozirati na dosežene vspehe. „Presse“ opomni, da dajo vspehi Dunajevskega najlepše upanje za velike gospodarsvene naloge bližnje prihodnosti, vzlasti za uravnavo valute. „N. Fr. Pr.“ méni, da se Dunajevskemu ne bo de posrečilo, da bi znova oživil dosedanjo večino v državnem zboru. „N. W. Tagblatt“ konstatuje, da je vspeh pri proračunu jako vesel. Vse državne stranke imajo vzrok to povdarjati.

Praga, 4. decembra. Danes se je nepričakovano pričela splav ledu; na nekaterih mestih v predmestjih je stopil led čez bregove. Oder pri Karolovem mostu je zopet deloma odnesla povoden; voda še vedno narašča, vendar pa ne preti nobena posebna nevarnost.

Budimpešta, 4. decembra. Kakor poroča „Nemzet“, priredi bogočastni minister na dne 21. decembra konferenco o katoliški avtonomiji, h kateri je povabljenih mnogo škofov in poslancev.

Berolin, 4. decembra. Na konferenci za posvetovanje o višjem šolstvu je izrazil cesar svoje nazore v šolskem vprašanji in povdarjal, ko bi bila storila šola svojo dolžnost, začela bi bila sama boj proti socijalni demokraciji. Zdaj mora biti nemštvo temelj, narodni mladi Nemci naj bi se vzgajali.

Pariz, 4. decembra. Mestni svét je sklenil zahtevati od upravne oblasti, naj stori potrebne

korake za zdravljenje na plučih bolnih ljudij v pariških bolnišnicah po Kochovi metodi.

Dublin, 4. decembra. Irski škofje so sklenili izdati manifest, v katerem se bodo izrekli proti Parnellu.

Tuji.

2. decembra.

Pri *Mobilis*: Harrich, Feigel, Landecker, Pribil Schwarz, Wreda, Hoek in Kohl, trgovci, z Dunaja. — Grof Welsersheimb iz Gorice. — Globočnik iz Kranja. — Hribek, trgovec, iz Brna.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokriče na 24 ur v mesu
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		731.2	0.6	sl. svzh.	oblačno	0.00
4 2. u. pop.		732.0	6.2	"	del. jasno	
9. u. zveč.		732.7	1.6	"	"	

Srednja temperatura 2.8°, za 1.9° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

5. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gl. 25 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	89 " 35 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107 " 70 "
Papirna renta, davka prosta	102 " 05 "
Akcije avstr.-ogerske banke	980 — "
Kreditne akcije	305 — "
London	115 " 10 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 11 $\frac{1}{2}$ "
Cesarski cekini	5 " 46 "
Nemške marke	56 " 52 $\frac{1}{2}$ "

Zahvala.

Po svoji darežljivosti znani slovenski rodoljub, preblagorodni gospod Josip Gorup, blagovolil je tudi letos podariti 100 gl. v korist tukajšnje ubožne mladine.

Za ta velikodušni dar in za naklonjenost naši šoli blagega dobrotnika tem potom najtopleje zahvaljuje

V Postojini, dne 3. decembra 1890.

Janez Thuma,
nadučitelj.

Naznanilo.

Katoliško podporno društvo v Celji obhaja v ponedeljek, dne 8. decembra 1890, na praznik M. B. čistega spočetja, popoldne ob 3. uri v salonu „pri belem volu“ svoj letni občni zbor z navadnim programom. Potem pa sledi prosta zabava, pri kateri se bo de igrala tudi tombola.

4. adventno (kvaterno) nedeljo, 21. decembra, ob 3. uri popoldne pa bo de v poslopji šolskih sester se obhajala „božičnica“ s petjem, deklamacijo in igro, po kateri se bo de obleka, obutev in drugo med uboge otroke obeh okoličanskih šol delilo.

K obema veselicama se dobrotniki in prijatelji mladine prav uljudno vabijo.

Iv. Krušič,
načelnik.

Prav dobro ohranjen glasovir

je na prodaj.

Plačilo dovoli se tudi na obroke. — Več izve se pri c. kr. poštnem uradu na Razdrtém. (3-1)

Klanjsko se neskončni previdnosti Božji sporoča podpisani s tužnim srcem, da je velečastiti gospod

Francišek Ks. Karun,

trnovski župnik, kn.-šk. duhovni svetovalec, lastnik zlatega križca s krono za zasluge, meščan stolnega mesta ljubjanskega i. dr.,

danes, 5. decembra 1890, ob štirih zjutraj po daljši boleznii, večkrat prejemši sv. zakramente, v 72. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo, dne 7. t. m., ob 1/4 popoldne.

Sv. maše za dušni mir pokojnega brale se bodo v farni cerkvi trnovski.

Blagi ranjki bodi vsem priporočen v pobožno molitev in spomin.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1890.

Ignacij Zupanc,
kapelan.

(1)

Sargove glicerinovne specialitete.

Odkar sta izumila glicerinovne specialitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Veličanstvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine, kakor tudi mnoge tuje knežje rodbine. Te specialitete priporočajo: prof. baron Lielig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svétnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zobozdravnika Thomas na Dunaji in Meister v Gothi itd.

Glicerinovo milo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatljici 65 kr., v deščicah po 3 koške vkupe 90 kr., v škatljici po 3 koške . . . . . 60 kr.
Medeno glicerinovo milo v zavitku po 3 koške . . . . . 60 "
Tekoče glicerinovo milo v steklenici . . . . . 65 "
(Najboljše sredstvo za razkave noge in nečisto polt.)

Glicerinova ustna krema v steklenici . . . . . 50 "
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gl. 1.—
Toaletno karbol-glicerinovo milo v zavitku po 3 koške 1.20

KALODONT, glicerinova zobna krema po . . . . . —.35
(Izvrstno sredstvo za lepe svitile zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

(6)